בעזהשי"ת

פרשת וישלח
תשפ"ז

151

משיב נפש

מעייני חיזוק ואמונה מאוצרו של מרן הגה"צ רבי **יעקב מאיר שכטער** שליט"א

שמעו ותחי נפשכם
קול "אודיע אמונתך"
בארה"ק - 08-30-20-666
בארה"ב - 605-477-7011
בלאנדאן 44-3003730634

נפשי בשאלתי
שאלות המוגשות לפני מו"ר שליט"א

• שאלה • **מובא בתנא דבי אליהו ש'חייב כל אחד ואחד מישראל לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב', ולכאו' איך זה שייך לכל אחד ואחד, הרי אפילו למעשיהם של צדיקים שהיו בדורות האחרונים אין לנו אפשרות להגיע, אז איך שייך להגיע למעשי האבות הקדושים?**

תשובה: כנראה שלשאוף ולרצות צריך למדרגות הגדולות והנשגבות ביותר (צו די העכסטע) עד אין סוף. אמנם לאחר מכן - למעשה - צריך כל אחד להתנהג כפי מדרגתו, לעשות את מה שהוא יכול.

• שאלה • **אני עומד לפני יום חתונתי בשעטומ"צ ואני מאוד מבולבל, מה העצה להיות מיושב בדעתי במשך יום החופה והחתונה בעזר ה'?**

תשובה: בכל רגע ורגע תחשוב, מה אני צריך לעשות עכשיו ברגע הזה, מה רצון ה' לעת הזו ממש, ותסיח דעתך מכל השאר.

• שאלה • **ברוך ה' שאני זוכה למלאות את ימי בעשיית טוב, אך דא עקא שכמה שאני פועל, עדיין אני חש בחוסר סיפוק ממעשיי!?**

תשובה: אתה צריך לחזור ולשנן במחשבתך שוב ושוב "ברוך ה' שזכיתי שבדור שכזה זכיתי לפעול כך וכך טוב אע"פ שיש בעולם כל כך הרבה בלבול, כ"כ הרבה אנשים שמבלים בתוהו את שנותיהם, ובכל זאת אני זכיתי שפעלתי כך וכך, וגם זכיתי שהצלחתי בסייעתא דשמיא, אין זה פשוט כלל וכלל, זה הרי מתנת אלוקים ממש. וכך תחשוב במחשבתך עוד ועוד עד שעם הזמן זה ישפיע בתוככי הנפש.

קרבה אל נפשי
פנימיות הפרשה במשנת מו"ר שליט"א

ק-ט-ו-נ-ת-י

"את כל זה אני עשיתי. כן כן, את כל העיר הנפלאה הזו, את כל בתיה, בוניה, דייריה ומטייליה, כל אשר אתה רואה, אני עשיתי".

"ואני" - בקע קול סמוך - "אני יצרתי את כל בעלי החיים, הפרות, הסוסים, הכלבים והחתולים הסובבים בעיר.

"ואני" - התגאה השלישי ברמה - "אני תכננתי את העצים והפרחים, את הענפים והפירות שעליהם".

"ומה תאמרו על היצירה שלי, העולה על של כולכם" התהדר הרביעי ביצירת העופות והדגים ושרצי המים למיניהם.

לפני שנים לא רבות עדיין היה זה נשמע כדמיון המזקיק לסיוע רפואי, אך בימינו אם יבוא מישהו ויספר על עיר כזו אשר כל דייריה, בוניה וסוחריה, מכונותיה ומטייליה, כולם כולם הינם לא יותר מאשר רובוטים (רָאבָאטן), בובות מהלכות על שתיים לצד חתולים ועכברים, זבובים ונמלים ממוחשבים המטיילים על עצים ופרחים מלאכותיים, הגדלים וקמלים, צומחים ומתייבשים וכו' וכו' כיד הדמיון ההולך וקורם עור וגידים, הרי שספק גדול אם מישהו יעיז לפקפק ולומר כי אין זה אפשרי.

אבל בינתיים, כל זמן שעוד נשארו עדיין כמה אחוזי שפיות, הרי שמראה כזה אמור לעורר גיחוך

ומשכך, לא פלא שבאחד מחדרי המחשבים (קאָמפּיוטערס) עלו הקולות והוויכוחים, מי מהמחשבים יותר חכם ולמי מגיע הכתר והכבוד על יצירת העיר הנפלאה הזו.

אולי בעוד כמה שנים יהיה זה שגרתי למצוא שני רובוטים ניצים זה עם זה ומנסים לשכנע האחד את חברו מי יותר מוכשר, אבל בינתיים, כל זמן שעוד נשארו עדיין כמה אחוזי שפיות, הרי שמראה כזה אמור לעורר גיחוך (א שמייכל), שהרי כל בר דעת מבין שהכשרון הנפלא בהם הם ניחנו אינו אלא פרי חכמתו של האדם אשר המציאם.

נו, ומה לגבי האדם עצמו??

"הלא בעת שהאדם נופל לגאוה לבו חזק ואמיץ, וחושב על עצמו כי הוא פעל והוא עשה את החיל הזה, ותולה את כל ההצלחות בחכמתו ובשכלו, או בעבור שהוא בר מזל בריא, וכמה שיוכיחו לו שהכל מהקב"ה, לא יראה ולא יבין, מכיון ששולטת בו אז הקליפה של גאוה המטמטמת את הלב ומעוורת עיניו מלראות שהוא ביד ה' ושהכל מאתו ית', כמ"ש במסילת ישרים (שער הנקיות) "וידע ויבין כי אין הגאוה אלא עורון ממש, אשר אין שכל האדם רואה חסרונותיו ומכיר פחיתותו, שאילו היה יכול לראות והיה מכיר האמת היה סר ומתרחק מכל הדרכים הרעים והמקולקלים האלה הרחק גדול".

וכי הוא הוליד ויצר את עצמו?! אז על מה ולמה גאוותו של הרובוט האנושי, במה שונה הוא מאותם גלמים המוכשרים לכאורה פי כמה מאתנו (מי יודע מה יילד יום?) ובכל זאת לא ניתן לייחס להם חכמה מצד עצמם כלל ועיקר.

"והעצה היא, לכפור בעבודה זרה, ולשאוג מעומק פנימיותו: לא ולא! לא משלי הוא אלא הכל מהקב"ה, גם אם איני מבין, ואף אם נדמה לי בבירור שאני פועל ועושה הכל - שקר הוא! ויחשוב באותה שעה, כי אילו ח"ו יסיר הקב"ה השגחתו חלילה לרגע כמימרא, הרי הוא אבוד לגמרי, ויתחזק בתפילה על העתיד והודיה על העבר, וידבר דיבורי אמונה שהכל בידו יתברך ומידו הכל, ואם נופלים לו עדיין נצוצי נאוה, יחזור ויכפור בהם גם מבלי שיבין, עד שהשי"ת יאיר לו ואז יראה בעיניו ובלבו יבין כי אכן הכל מהשי"ת...

"וידוע לעוסקים בתורת הח"ן סוד השבירה והתיקון שהיה לפני הבריאה, כמבואר באריכות בתחילת הס' עץ חיים, ורוב חכמת הקבלה בנויה על זה (וחז"ל רמזוהו בבר"ר ג-ז) ומבואר שם בדברי האר"י ז"ל שהתיקון היה ע"י הגילוי הנובע מכח השם מ"ה (גימטרי' הוי' במילוי אלפין); הרומז על ענין 'מה' חיינו, 'מה' כוחנו, 'מה' גבורתנו, שהחיות והשלימות של כל דבר הוא מסוד השם הזה, שם מ"ה.

"עוד איתא בע"ח (שער ח' פ"י), שסוד זה של השבירה והתיקון, מרומז בפרשת מלכי אדום (וישלח לו) "ואלה המלכים אשר מלכו וגו'", שנאמר בהם "וימלוך וימות". ומובא מהמגיד ממעזריטש זלה"ה (בס' תורת המגיד וישלח), שמי שנופל בגאוה ואומר 'אנא אמלוך', עלול ח"ו לבוא לבחי' 'וימות'. והתיקון הוא ע"י שם 'מ"ה', היינו שיהיה בבחי' 'ונחנו מה', ובזה מלכותו תהיה חיה וקיימת". (ונכת"ב ח"ב עמוד רא)

ויאבק איש עמו

אצל יעקב אבינו כשנלחם עם המלאך שרו של עשו נאמר: "ויאבק איש עמו", ומובא שהמלאך שנלחם עם יעקב אבינו היה הס"מ בעצמו שרצה להכשילו בעבירות חמורות, לא שלוחיו, ולא כת דיליה ובודאי לא דמים עכורים, אלא הס"מ בעצמו, שביקש להפכו לעשו רח"ל ויותר גרוע מעשו, הס"מ ביקש להפוך בלילה זה את יעקב לרשע הגדול ביותר בעולם ולהכשילו בג' העבירות החמורות, כי הלא כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו.

ולאחר מכן כשראה שלא יוכל לו, קרא את שמו ישראל, לי ראש, וראיתי אחד שמבאר הענין, שלא התעלה יעקב למדרגת ישראל רק ע"י מה שלא נכנע עכשיו לס"מ, דבר זה נפעל על ידי כל המאבקים שהיה לו כל ימי חייו כנגד היצר, ע"י כל קושי וכל מלחמה שעבד את בוראו במסירות נפש כל ימי חייו, על ידי כן זכה להתעלות ושייקרא בשם הנכבד "ישראל"

וזהו מה שאמרו חז"ל (חולין צ.) **על "בהאבקו עמו", שבעת שנאבק יעקב עם המלאך העלו אבק עד לכסא הכבוד. כלומר מכל משהו של האבק [של ההתאבקות עם היצר], כל משהו מלחמה עלה עד לכסא הכבוד, וע"י כן נפעל שיעקב אבינו יתעלה למדריגת ישראל.**

וכן הוא אצל כל אחד מישראל, על ידי כל המעברים והמלחמות עם היצר, על ידי כן ממשיכים הכלים לקבל מה שצריכים לקבל.

(מאמרי ישועות אשא, שיעור ז)

ואני אתנהלה לאטי

אני יודע עובדא אמיתית מאחד שהחמיר בתפילין, וזמן כביר היה תמיד רק ממציא חומרות בתפילין על הפרשיות והבתים והגידים. והרצועות, ולבסוף הפסיק לגמרי מלהניח תפילין. כי כן דרכו של הבע"ד, אם יכול למנוע מאיש הישראל התעוררות דקדושה מה טוב, ואם לאו, שרואה שהאדם נשאר בהתעוררותו להשי"ת, מה עושה? הוא מתחיל לעזור להאיש הזה ומוסיף לו התעוררות בעבודת ה' על התעוררותו ומסיתו לדרכי הנהגה למעלה מכוחו. ועי"ז מפילו אח"כ לגמרי, כמו עשו אחר שראה שלבן והוא לא יכלו להתגבר על יעקב אמר: "אציגה נא עמך מן העם אשר אתי" - היינו שרצה לעזור לו (ולהוסיף לו חסידים...) ויעקב השיבו שאינו רוצה, אלא "אתנהלה לאטי" היינו בהדרגה, "לרגל המלאכה והילדים", כי זאת היא העצה של הצדיק, להרגיל את האדם שיתנהג במידה ובהגבלה ללא ריבוי אור וללא הריסה.

(אוסף מכתבים - מכתב קלח)

זו היא שאלה ישנה

מתוך שיחה לבעלי תשובה - ח' כסלו תשפ"ז

קבוצת בחורים שהיו בשפל המצב. ועתה הם משתדלים לשוב אל ה', ומבקשים עצה מה לעשות כשלא מרגישים שום טעם בתורה ובקיום המצוות.

בעולם הזה שייך לטעות המון טעויות וליפול לכמה דרכים עקומים, כשנכנס בראש שטות והבל שלא לפעול למען התכלית שלמענו ירדנו לעולם הזה, אלא לעשות דברים הפוכים מהתכלית וע"ז מצערים את הקב"ה ח"ו.

אשריכם מה טוב חלקיכם שאתם יודעים מהאמת האמיתי, שנבראנו בעולם הזה כדי להמליכו ולייחדו. 'להמליכו' היינו לדעת שהקב"ה הוא מלך, יש לנו מלך, מי שיש לו מלך אינו עושה פעולות ברצונו העצמי אלא רק מציית לדבריו של המלך, ומודה לו על שהוא נותן לו הדרך הישרה שבעבורו נברא בעולם.

ב"ה יש לנו ידיעה ברורה בהאמונה הקדושה שיש בורא אחד שהוא ברא את העולם והוא מנהיג את העולם ואין עוד מלבדו ית'. ולכן עלינו לשמוח על כך שזכינו לדעת את האמת האמיתית של המציאות, ולא נפלנו לטעותים העקומים של הסטרא אחרא.

מה יעשה אדם שלדאבון לב כבר נכשל בדברים חמורים מאד, רח"ל, והוא שבור מאד?

הקושיא הזו שאלו מלאכים את הקב"ה לפני שהוא ברא את האדם, והרי עתיד הוא לחטוא לפניך. זוהי קושיא ידועה. והקב"ה השיב להם 'בראתי תשובה'.

מה הפירוש 'בראתי תשובה'? לא שלאחר התשובה עדיין נשארת הפעולה הרעה שעשה, אלא 'בראתי' בריאה מחודשת ומיוחדת, שאחר התשובה, לא רק שנמחל לו על העבירה, אלא נחשב לו שלא עשה את העבירה כלל.

דבר כזה יכול לחדש רק בורא העולם, ולכן אמר 'בראתי תשובה'. בראתי בריאה חדשה שאדם המתחרט ושב, נחשב שלא עשה הדבר הרע מעולם.

אבל היצה"ר מבלבל את האדם שלא שב בתשובה שלימה כראוי?!

הן אמת שיש לבעל דבר כמה וכמה דרכים להחליש דעת. אבל עלינו לדעת שכל מחשבה של חלישות הדעת, שמחליש מהיהדות ומהתשובה, היא בוודאי באה מהסטרא אחרא. כי בצד הקדושה שומעים רק קרבת אלקים, אהבת ה'. ולכן כל מחשבה שבאה לרחק אותו, ישליכנה מדעתו.

אשרינו מה טוב חלקינו שאנו יודעים בבירור גמור שיש בורא עולם שברא ומנהיג העולם ואין עוד מלבדו. אשרינו שאנו זוכים לדבוק בבורא כזה, אנו מאושרים בזה לעולמי עד ולנצח נצחים, כשם שהקב"ה חי לעולם גם אנו חיים לעולם, כי הדבוק בנצחיות, גם הוא נצחי.

הבחורים שואלים, מכיון שהיו זמן רב רחוקים מהקב"ה, איך יזכו לבנות קשר נעים איתו ית', שיהיה להם גישמאק בקרבת ה'.

ההרגשות הם ענין נפרד בפני עצמו.

עלינו מוטל לקיים רצונו, לעשות מה שצריך לעשות. ושלא לעשות מה שאסור לעשות.

אבל אם נרגיש חיות או לא נרגיש, אין לנו כ"כ שליטה על זה. ולכן עלינו להתמקד רק בפעולות, מה אני כן עושה ומה אני לא עושה, כך הוא רצון הבורא, ובעבור זה ברא אותי בעולם.

ובלי ספק שעם הזמן יאירו עיניו, ויתבטלו כל הקושיות ובלבולי הדעת. אנחנו לא פילוסופים העוסקים בקושיות ותירוצים, עלינו להתמקד בעיקר רק במה שאנו צריכים לעשות בעולם...

אין ניתן להתפטר ממחשבות מכח מעשים שנעשו שלא כדת?

על זאת צריך להיות דבוק לצדיקים, ולחזור ולשמוע עוד חיזוק ועוד חיזוק.

והעיקר שמעכשיו והלאה יאיר בלבכם האמונה הקדושה שהקב"ה ברא את העולם ומנהיג הכל, הוא נותן לך היום אוכל ושתיה, הוא נותן בנים וכל טוב. ע"י שתזכו להודות ולהלל תמיד, הוא ימשיך תמיד להטיב עמכם, וע"י ההתדבקות בהשי"ת זוכים להיות נצחיים.

הבה נשליך את הקושיות ואת הבלבולים, ונקח את האמת הזך והטהור שהקב"ה ברא את התשובה, וכשנזכה לשוב בתשובה נחשב כאילו לא חטאנו מעולם, אשרינו מה טוב חלקינו, והעיקר מכאן והלאה להיות שמח ומאושר, רק להודות ולהלל להשי"ת תמיד.

ולכן נהגו בני ישראל להתמיד בניגון ושמחה, לזכור תמיד את ה'אשרינו מה טוב חלקינו'.

המחנה לפליטה

רצוא ושוב

רביה"ק כותב בליקו"מ (סי' ו') ש'דרך' בגימטריא פעמיים 'בקי', ותמצית הענין למעשה הוא, כי על כל אחד ואחד עוברים הרבה חילופי מצב-רוח, וגם ירידות ועליות רבים לאין ספור, ועל זה מלמדנו רביה"ק שצריכים בקיאות איך לנהוג בכל מצב ומצב, הן בירידה והן בעליה, שגם בעת העליה כאשר השי"ת בעזרו והולך לו בשופע, והוא לומד ומתפלל כראוי ומתעלה יותר ויותר בעבודתו ית"ש, ישנם דברים מסוימים שצריכים זהירות יתירה, היינו להיות בקי בהם; כגון לא להתגאות, לא לזלזל בדרכו של הזולת, לא לשנוא אותו, וצריכים בזה בקיאות להיות זהיר ביותר דייקא בעת העליה, כי גאוה הוא הדבר המאוס ביותר על השי"ת כי "אין אני והוא יכולים לדור בעולם". וזה נקרא בקי ב'רצוא' היינו כשהולך לו, כראוי צריך לדעת איך לנהוג כדי לא ליפול.

וכמו כן זקוק הוא גם לבקיאות השניה של 'שוב', היינו בעת ירידה בעת שהלב ערל וסתום (ושורש ענין זה של 'רצוא' ו'שוב' הוא אצל המלאכים, שגם אצלם נאמר 'והחיות רצוא ושוב'). ובקיאות זו של 'שוב' נאמר באופן מיוחד לזמננו הנוכחי כאשר נתקיים בנו **"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא"** הסתרה שבתוך ההסתרה, שאין רואים שום אור ואין מרגישים שום חיות - צריך להיות בקי איך להשאר אחוז ודבוק בהשי"ת באופן של **'אחזתיו ולא ארפנו'** גם אם אינו מרגיש שום חיות ודבקות בו ית', וגם אם אין הולך לו כלל בעבודת ה'.

בקיאותו של הבארדיטשוב'ר ב'שוב'

ידוע שהרה"ק מבארדיטשוב היה מצויין באופן מיוחד בכך שהיתה לו תבערת הלב תמידית רבה ועצומה, מאד הן בלימוד והן בתפילה ובכלל בדבקותו העצומה בבוראו ללא הפסק, ומקרוב ומרחוק היו נוהרים אליו פרסאות רבות לזכות לראותו בעת שהוא בוער להשי"ת. להבת אש קודש זו לא פסקה גם בעת שנתו, מסופר עליו שהיה ישן ברוחב המיטה כאשר שני אנשים ישבו משני צדדי המיטה, אחד מהם היה לומד זהר והשני למד לימוד אחר, ומדי פעם היה מתעורר ונכנס להתלהבות רבה והמשיך לבעור בלהב אש קודש להשי"ת.

ומובא בספר נוצר חסד מהרה"ק מקומארנא, שפעם אחת לאחר חלישות-דעת שהיתה לו להרה"ק מבארדיטשוב שנגרמה לו מאנשים שונים (כי גם מחלישות דעת גשמית אפשר ליפול ממדריגות), היתה לו ירידה כזאת עד כדי כך שנסתלקה ממנו כל ההתלהבות הנוראה והיה מתפלל בסידור קטן פשוט מילה במילה ללא שום סימני דבקות, כאיש פשוט, במשך כשנה ומחצה, עד שזכה לחזור למדרגותיו הנשגבות.

הרה"ק מבארדיטשוב גילה כאן בקיאות נפלאה ומועילה ב'שוב'. אמנם לבו בל עמו אבל פיו עמו, והוא יכול לומר את תיבות התפילה, ומ'פיך' יבא ל'לבבך', וע"י אכן שב הקדושת-לוי למדריגותיו הנשגבות.

כשאין מח יש פה

וענין ה'בקי בשוב' כזה - הוא נצרך באופן מיוחד עבורנו. כי כבר אמרתי כמה פעמים מה שמובא בשם הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע שישנן שתי מחנות דקדושה, יש והאדם הוא **בעל מוח** קדוש, ומתהלך במחשבות קדושות והשתוקקות להשי"ת יחד עם אמונה זכה וטהורה ודעת

> "פתח פיך ודבר ללא הרף אל השי"ת, דבר דיבורים קדושים, אמור בפיך את האותיות הקדושות של התורה, אמור את האותיות הקדושות של התפילה...

תורה צרופה, ואשר עליו אמרו חז"ל (ברכות לג) **"מי שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו"**, כי השכינה שורה עליו. זה נקרא 'מחנה דקדושה' אחד.

ויש 'מחנה דקדושה' נוסף, והוא שהאדם עובד את השי"ת בפיו, היינו שלומד ומתפלל ומברך ברכות בפיו ובכוונה ועונה אמן יש"ר כדבעי, אמנם הוא לא זכה עדיין למוחין אבל הוא עובד בפיו, וגם זה נקרא 'מחנה דקדושה'.

והנה בפסוק **"אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו"** - מרומז, שאם תבוא הסט"א אל המחנה האחת, היינו אל המוחין דקדושה ותכה אותם ותהרוס את כל המוחין וההשתוקקות שהיו לו, העצה היא **"והיה המחנה הנשאר לפליטה"** - תתפוס את אומנות הדיבור, אל לך להתפחד ולהבהל מהריסת המוחין, ואל תתיירא מטמטום הלב, אלא המלט מיד על המחנה האחר, אל הפה, פתח פיך ודבר ללא הרף אל השי"ת, דבר דיבורים קדושים, אמור בפיך את האותיות הקדושות של התורה, אמור את האותיות הקדושות של התפילה, ובאותו זמן הזהר בזהירות יתירה לקדש את פיך ולשמרו מלשון הרע ומדיבורים אסורים, ואז תזכה שהמחנה הנשאר יהיה לך לפליטה, שתכבוש בחזרה את המוח, ותקבל שוב מוחין חדשים.

ואמרתי דברים אלו לפני אחד מגדולי ישראל, והפליא אותם מאד כתרופה מועילה ביותר לזמננו הנוכחי. והוא ה'בקי בשוב' המועיל ביותר בזמננו.

מעשה "בדרך" למתיבתא דרקיעא

והנה לאחר שמבאר רביה"ק (שם) ענין שני הבקיאויות הללו, ושכל היהדות תלויה בהם, כתב שכל זה מרומז בתיבת "דרך", ש'דרך' בגימטריא פעמיים 'בקי' היינו שני הבקיאות של רצוא ושוב, כי היא הדרך הנכונה בעבודת ה', כאשר זוכים לגלות בקיאות הן בעליה והן בירידה, אז בטוח שתמיד יהיה דבוק בהשי"ת.

אגב, רביה"ק מתחיל את הספר הקדוש "סיפורי מעשיות" בתיבות אלו: **"בדרך ספרתי מעשה שכל מי ששמעה היה לו הרהור תשובה"** היינו הפתיחה של המעשיות הקדושות, שבדרך כלל מרמזים על הנעשה בעולם הזה והתהפוכות והגלגולים המתרחשים כאן - היא בתיבת "בדרך", "אין וועג"" הרי אנו תמיד בדרך... בדרך למתיבתא דרקיעא, שם אנו צריכים להגיע בסוף הדרך, ולאחר מכן אנו חוזרים לעולם הזה, שגם הוא יהפוך ויהיה לעולם הבא... כל הזמן אנו בדרך. והנה הדרך היא בדרך כלל עת סכנה, וכמה טעויות רבות עלולות להיווצר בדרך, אפשר לטעות ולתעות ללא גבול בהיות האדם בדרך, וכענין שכתב רש"י (והוא מהספרי) עה"פ **"את הדרך אשר נעלה בה"** (דברים א כב) **"אין דרך שאין בה עקמימות"** - כי דרך הוא מקום שצריך בו זהירות גדולה, פי כמה וכמה מעת שבהיות האדם בביתו.

והנה עמלק ניצב תמיד בדרך... ולפלא בתורה ובנביאים ובדברי חז"ל נפגשים אנו עם עמלק 'בדרך', **"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך"**, **"אשר קרך בדרך"**, בתנ"ך **"את אשר עשה עמלק לישראל אשר שם לו בדרך"** (שמואל א ט) במדרש **"עמלק על הדרך בא עליהם"** (תנחומא תצא ט).

ואכן אחד מלימודי רביה"ק היא שנדע ולא נשכח שתמיד אנו בדרך. וידוע המשל מהבעש"ט הק', שכאשר מלקטים פנינים ומרגליות במעמקי האדמה יורדים עד התהום ושוהים שם זמן מסוים, ונוטלים עמם מזון ומשקה ומעדנים שונים להיטיב את לבם בהיותם במחשכים. ולעתים כאשר האדם נמצא כל כך עמוק באדמה ועוסק באכילה ושתיה, עלול הוא לשכוח בכלל למה ירד לשם.

וזאת היא השכחה הנוראה שעמלק רוצה לגרום לכל איש מישראל, שנשכח היכן אנו בעולם. וזהו כל עבודתנו בעולם הזה, לזכור היטב שאנו בדרך למטרה ולתכלית מסוימים ולא נשכח את התכלית.

BRN דימון / עיצוב והדמית

משיב דבר | מכתבים ממו"ר בעניני הזמן

השתדלות - לדורון ולתפילה

[...] ומה ששאלת מה שכתב רבינו בספר המדות אות צדיק (סי' ע"א) וזל"ק: **"אל תתפלל ואל תטריח את קונך כל זמן שאתה יכול לעשות בפעולה"** ע"כ, והלא כל דרך רבינו הוא תפילה גם על רוחניות וגם על גשמיות, ורבינו כתב שעיקר ההשתדלות היא בתפילה, ואיזה ענין יש לעשות פעולה ולא להטריח את קונו בתפילה.

הנה ראה להמראי־מקומות מהרב מטשעהרין זי"ע על ספר המידות, וגם מסומן שם כוכב, לרמז שזה ציין גם הרה"ק ר' צדוק מלובלין זי"ע. ושניהם מציינים לזה את הנאמר בגמרא בע"ז דף י"ח, שרב מאיר בעל הנס הלך להציל את אחות אשתו מידי שוביה, ונתן לשומר הפתח תרקבא דדינרא (שני קבים דינרים), חצי עבורו וחצי שהשומר הפתח ישחד בזה את השלטון אם יעלילו עליו שהוא שחרר את האשה, ושאלו שומר הפתח וכשיכלו הדינרין מאי איעביד, אמר לו רבי מאיר שיאמר **'אלהא דמאיר ענני'** ויתעבד לך תמיד עי"ז נס. ומדייק המהרש"א, א"כ למה לא התחיל לכתחילה רבי מאיר עם העצה שיאמר 'אלקא דר"מ ענני', ונלמד מזה שאין להתפלל על נס בשעה שיכולים לעשות פעולה.

אבל בזה אין ספק שגם על זה צריכין להתפלל, היינו שהפעולה תצליח, כי לולא עזרתה לנו אין עצה ואין תבונה נגד ה'.

כי הלא סוף כל סוף מכיוון שהקב"ה ברא עולמו באופן כזה שיעשו פעולות, הלא יש סודות בזה, ומזה מעצמו שהאדם עושה פעולה, שזה קצת בחינה של הסתרה, ובד בבד הוא מאמין שכל הפעולה נמשך מהשי"ת ובלעדו לא ירים איש את ידו ואת רגלו **"כי מי שם פה לאדם וגו' הלוא אנכי ה'"**, הלא הוא הוא לבדו יתברך, בזה עצמו יש מעט גילוי של ההסתרה וממליך את הקב"ה על הפעולה הגשמית שהוא עושה. ולא רק שאין בזה סתירה לבטחון אלא הוא חלק מגילוי ההסתרה ומהאמונה שהוא לבדו הוא ואין עוד מלבדו.

ומוהרנ"ת אחר שהרגיש את סוד מתיקות ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, לא הי' יכול לעשות שום פעולה עד שקודם שפך שיחו לפני השי"ת עילת העילות וסיבת כל הסבות, ועי"ז דייקא ממליכים את הקב"ה בהמדריגות הנמוכות, ומעלים משם ניצוצי הקדושה שא"א להעלותם כ"א דייקא ע"י הפעולות המעשיות הגשמיות שבזה ממליכין את הקב"ה גם בההסתרה ובההסתרה שבתוך הסתרה.

ויש רשב"ם במסכת ב"ב (קכג.) שיעקב אבינו עה"ש התפלל ע"ז שיזכה לקנות את הבכורה מעשיו, היינו שיסבב השי"ת אופן כזה שיצליח בפעולתו שישחד לעשיו להוציא ממנו הבכורה, שמפרש על **"אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי"** (בראשית טח, מ) שזה עולה גם על עשיו שעשה דרכי אמורי, ואילו יעקב איש תם כל כולו היה אמונה בהשי"ת ותמים במעשיו שהכל מן השמים ובלעדו לא ירים איש וגו' כנ"ל.

והיוצא מדברינו שכשצריך לעשות דבר מה - אזי כל מה שיש לעשות צריכים להתפלל שנצליח בהעשייה, וזהו האמונה האמיתית, ולאו דוקא להתפלל שייעשה לו נס, רק בשעה שאין בידו מה לעשות, אז יש לומר 'אלהא דרבי מאיר ענני' ומסתמא זהו המקור שקורין לרבי מאיר **'רבי מאיר בעל הנס'** ולפעמים נעלם מהאדם כל מיני עשיות ואין לו רק להתפלל, ואחר שמתפלל נפקחות עיניו ורואה מה שיש בידו לעשות, ועושה ומצליח [...].

הדו"ש וטבתך והצלחתך בגו"נ בלונ"ח

יעקב מאיר בן חי' דינה **שכטער**

ניצוץ אחד! | ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי מורינו שליט"א

אדם ללא אמונה הוא כמונח בכף הקלע, הוא נזרק מסוף העולם ועד סופו ללא מנוחה ומרגוע

נפשות חסידיו | סיפורים ולקחיהם מאת מו"ר שליט"א

הכח המגדל

פעם בא לפני יהודי וסיפר לי שהוא זוכה לשמוע את דבר ה' בחלום, ה' מדבר אליו, לא פחות. לשאלתי מה רצונו ממני, השיב כי רצונו שאגלה את הדברים ברבים ואשכנע אנשים לפנות אליו לבקש את דבר ה'.

השבתי לו, שיש לי גיס במירון, שם ראיתי איך מגדלים אפרוחים בימינו, שאין גידולם באופן טבעי על ידי התרנגולת כמו פעם, אלא מכניסים מאות אפרוחים בצריף אחד גדול, אשר בסופו יורד כמו חצי כדור, המפיק חום מיוחד, אשר מכוחו גדלים האפרוחים ומתפתחים במהירות. והנה הסיבה שהם באים ומצטופפים לעמוד שם, הוא מחמת החום הנעים המתפשט שם.

אמרתי לו, תחשוב אילו היו צריכים לדחוף את האפרוחים בכח על ידי כפיה במקלות, הלא היו שבים ובורחים שוב ושוב, ולא היו הולכים וגדלים. נמצא אם כן שכשרוצים לקרב את המון העם יש צורך להפיק חום נעים, בדברי חכמה משיבי נפש ושוב לא יהיה צורך לשכנע אותם להגיע, הם כבר יבואו ממילא.

זהו בעצם תפקידם של הורים ומחנכים, לדבר דיבורים כאלו, אשר יחזקו וירוממו את לב שומעיהם, עד שימשכו מכוחם לצמוח ולהתרומם.